

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU PODEJRZENIA O STOSOWANIE PRZEMOCY W RODZINIE

w Niepublicznym Przedszkolu Językowym SMYKI w Tychach

Podstawa prawna

- ☒ *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005 r. Nr 180 poz. 1493 ze zm.),*
- ☒ *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. z 2011 r. Nr 209 poz. 1245),*
- ☒ *Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 1997 r. Nr 88 poz. 553 ze zm.).*

Informacje wstępne

1. Procedura „Niebieskiej Karty” stanowi podstawę prawną interwencji w rodzinie w związku z uzasadnionym **podejrzeniem** stosowania przemocy.
2. W przypadku **podejrzenia** stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w **wyniku zgłoszenia** dokonanego przez członka rodziny albo przez osobę będącą świadkiem przemocy, nauczyciel ma obowiązek uruchomić procedurę „Niebieskiej Karty”.
3. Obowiązek realizacji tej procedury nałożony został na przedstawicieli oświaty, ponieważ dyrekcja i nauczyciele dysponują na ogół szeroką wiedzą o swoich wychowankach oraz ich rodzinach i często bywają jedynymi osobami zdolnymi do rozpoznania istnienia przejawów agresji w domach uczniów.
4. **Przemoc w rodzinie to** (zgodnie z treścią art. 2 pkt 2 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie) jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra członka rodziny albo innej wspólnie zamieszkującej bądź wspólnie gospodarującej osoby, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, oraz powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne.
5. Przemoc może przybierać rozmaite formy. Wyróżnia się jej kilka głównych rodzajów: fizyczną (np. bicie, uderzanie, szturchanie, policzkowanie, szczypanie, popychanie, wykręcanie rąk, kopanie), psychiczną (np. upokarzanie, poniżanie, wyśmiewanie, stałe poddawanie krytyce, obrzucanie wyzwiskami, izolowanie od kontaktów z innymi ludźmi, kontrolowanie, nękanie), seksualną (np. wymuszanie wszelkiego rodzaju niechcianych zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy, obnażanie się w obecności

osoby poszkodowanej, odbywanie z nią lub w jej obecności stosunków seksualnych, zmuszanie do ich odbywania z osobami trzecimi), ekonomiczną, zaniedbanie (np. ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych członka rodziny; w przypadku dzieci zaniedbanie może polegać na niezapewnieniu im wyżywienia, niedbaniu o ich higienę, niezapewnieniu opieki medycznej i braku zainteresowania ich sprawami).

6. Członkiem rodziny jest (zgodnie z treścią art. 2 pkt 2 Ustawy) osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 Kodeksu karnego, a także inna osoba wspólnie zamieszkująca lub gospodarująca. Natomiast, zgodnie z treścią art. 115 § 11 k.k., osobą najbliższą jest małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, jak również osoba pozostająca we wspólnym pożyciu. W myśl definicji zawartej w Ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie osobami najbliższymi nie są więc ciocia, wujek, kuzynostwo, chyba że wspólnie zamieszkują z osobą doznającą przemocy. Jeśli w czasie przeprowadzanych przez szkołę działań podejrzanym o stosowanie przemocy będzie znajomy rodziny, np. kolega ojca stosujący przemoc seksualną wobec dziecka, to placówka nie będzie uprawniona do zastosowania tej procedury, będzie ona jednak zobowiązana do powiadomienia prokuratury lub policji o możliwości popełnienia przestępstwa.

7. Zgodnie z art. 9d Ustawy działania przewidziane w procedurze „Niebieskiej Karty” są podejmowane niezależnie od tego, czy osoba dotknięta przemocą wyrazi na to zgodę.

8. Podmiotami zobowiązanymi do działania w ramach procedury „Niebieskiej Karty” są przedstawiciele jednostek pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia.

9. Wszczęcie procedury następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A”, stanowiącego załącznik do Rozporządzenia.

10. Wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” powinno zatem nastąpić po nawiązaniu bezpośredniego kontaktu z osobą dotkniętą przemocą albo po ustąpieniu przyczyny uniemożliwiającej wypełnienie formularza w jej obecności. Dopiero, gdy nawiązanie z nią bezpośredniego kontaktu okaże się niewykonalne, można wypełnić formularz bez jej udziału (§ 2 ust. 4 Rozporządzenia).

11. W przypadku podejrzenia stosowania przemocy wobec dzieci uczęszczających do przedszkola/żłobka wypełnienie formularza powinno nastąpić w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego albo osoby najbliższej.

12. Jeżeli przemoc stosują wobec dziecka rodzice (§ 5 Rozporządzenia), w rozumieniu tych przepisów osobami najbliższymi w stosunku do dziecka są przede wszystkim dziadkowie lub rodzeństwo. W miarę możliwości, działania z udziałem dziecka, co do którego istnieją podejrzenia, że doświadcza przejawów przemocy, powinny być prowadzone z udziałem psychologa.

NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE JĘZYKOWE
„SMYKI”
43-100 TYCHY; UL. EDUKACJI 11A

13. Osoba, z którą przeprowadza się rozmowę w ramach wszczętej procedury, musi mieć pewność, że ani sprawca, ani osoby trzecie (inne dzieci, wychowankowie, nauczyciele, inni pracownicy czy rodzice dzieci uczęszczających do przedszkola) jej nie słyszą, a udzielone przez nią informacje nie zostaną im w przyszłości udostępnione.
14. Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A” osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przekazuje się formularz „Niebieska Karta – B”. Jeżeli osobą tą jest dziecko, formularz B przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu albo osobie, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie. Nie udostępnia się go natomiast osobie podejrzanej o stosowanie agresji, więc jeśli jest nią jeden z rodziców dziecka, formularz „Niebieska Karta – B” należy przekazać jedynie drugiemu rodzicowi.
15. Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A” dyrektor przedszkola/żłobka, nauczyciel lub psycholog, który wszczął procedurę, zobowiązany jest niezwłocznie, lecz nie później niż w terminie siedmiu dni od uruchomienia procedury, przekazać oryginał wypełnionego formularza A przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego.
16. Kolejne czynności procedury, opisane w Rozporządzeniu, w tym wypełnianie formularzy „Niebieska Karta C” i „Niebieska Karta D”, wykonywane są przez członków zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych.
17. Wszczynając procedurę, w pierwszej kolejności należy podjąć działania interwencyjne, mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie (§ 3 Rozporządzenia).
18. W przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka pracownicy socjalni mają prawo do odebrania dziecka z rodziny i umieszczenia go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej (w przypadku dziecka są to dziadkowie, rodzeństwo).
19. Kolejnym działaniem interwencyjnym jest zapewnienie takiej osobie i rodzinie schronienia w odpowiednim ośrodku wsparcia.
20. Ponadto jedną z form działań interwencyjnych jest usunięcie sprawcy przemocy z miejsca jego zamieszkania, tymczasowe aresztowanie, zatrzymanie i zobowiązanie do opuszczenia miejsca zamieszkania, dozór policyjny, zakaz kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną. Większość z wymienionych środków jest nakładana na sprawcę w procedurze karnej.
21. Osobom dotkniętym przemocą zostanie udzielona kompleksowa informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Zasady postępowania w przypadku podejrzenia, że dziecko jest ofiarą przemocy w rodzinie

- Nauczyciel przyjmuje informację, zapewniając dyskrecję zgłaszającemu poprzez wysłuchanie go bez świadków. Zapisuje datę i godzinę zgłoszenia.
- Nauczyciel informuje o zaistniałym fakcie lub zdarzeniach wychowawcę grupy i dyrektora przedszkola/organ prowadzący.
- Wychowawca informuje psychologa oraz dyrektora przedszkola, o ile nie zrobił tego nauczyciel.
- Jeżeli stan dziecka wskazuje na zagrożenie jego zdrowia i życia, dyrektor lub psycholog wzywa lekarza.
 - Dyrektor lub psycholog, dbając o dyskrecję, przeprowadza rozmowę z poszkodowanym, o ile jest to możliwe (gdzie i kiedy doszło do zdarzenia lub zdarzeń, jaka była ich częstotliwość).
- Wychowawca wzywa do przedszkola rodzica (prawnego opiekuna lub osobę z najbliższej rodziny) pokrzywdzonego, który nie jest prawdopodobnym sprawcą czynu. Rozmowę przeprowadza psycholog w obecności dyrektora przedszkola lub dyrektor.
- Dyrektor podejmuje decyzję o wdrożeniu procedury „Niebieska Karta” i wyznacza pracownika, który ją przeprowadza.
- Dyrektor niezwłocznie po wdrożeniu procedury zawiadamia przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego i przekazuje mu sporządzoną dokumentację pokrzywdzonego.
- W przypadku osoby nieletniej dyrektor zawiadamia sąd rodzinny.

Zadania pracowników przedszkola w sprawie dziecka dotkniętego przemocą

Dyrektor przedszkola

- przyjmuje zgłoszenie o krzywdzeniu dziecka w rodzinie;
- w sytuacjach podejrzenia przemocy domowej wobec dziecka podejmuje decyzję o uruchomieniu procedury „Niebieskiej Karty”;
- bierze udział w rozmowie z rodzicami;
- informuje opiekunów o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy;
- organizuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla dziecka;
- prowadzi nadzór nad prowadzeniem sprawy dziecka krzywdzonego;

**NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE JĘZYKOWE
„SMYKI”
43-100 TYCHY; UL. EDUKACJI 11A**

- zapewnia pomoc nauczycielom w realizacji ich zadań, np. ułatwia konsultacje trudnych spraw ze specjalistami, wspiera, organizuje szkolenia w zakresie reagowania na przemoc w rodzinie wobec dziecka;
- dba o to, by na terenie przedszkola znajdowały się powszechnie dostępne informacje o organizacjach i instytucjach pomagających ofiarom przemocy (adresy, telefony itp.).

Psycholog przedszkolny

- przyjmuje i odnotowuje sprawę zgłoszenia o przemoc w rodzinie;
- diagnozuje sytuację dziecka i jego rodziny;
- jest koordynatorem pomocy dziecku krzywdzonemu oraz jego rodzinie;
- przeprowadza rozmowy z dzieckiem oraz jego rodzicami lub prawnymi opiekunami;
- dyskretnie monitoruje sytuację dziecka w rodzinie;
- pozostaje w ciągłym kontakcie z wychowawcą i dyrektorem w sprawach dotyczących dziecka oraz jego rodziny;
- pomaga pracownikom przedszkola we właściwym postępowaniu względem ofiary przemocy;
- informuje rodziców o możliwych kierunkach wsparcia dziecka;
- kieruje dzieci oraz rodziców do placówek specjalistycznych;
- współpracuje ze specjalistami pomagającymi dziecku i jego rodzinie;
- bierze udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego opracowującego strategię działań względem całej rodziny, a w szczególności względem ofiary i sprawcy przemocy;
- dokumentuje wszystkie podejmowane przez siebie działania względem dziecka i jego rodziny

Wychowawca grupy

- przyjmuje zgłoszenie o przemoc w rodzinie dziecka;
- powiadamia dyrektora przedszkola;
- przekazuje sprawę psychologowi przedszkolnemu;
- w przypadku gdy dziecko ma obrażenia, przyprowadza go do miejsca udzielenia pomocy;
- dba, by ofiara przemocy czuła się bezpiecznie;

NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE JĘZYKOWE
„SMYKI”
43-100 TYCHY; UL. EDUKACJI 11A

- jeżeli prowadzi rozmowę z dzieckiem, jego zadaniem jest uważne wsłuchanie się w relacje dziecka;
- wzywa rodziców/opiekunów prawnych;
- odnotowuje w dokumentach wychowawcy swoje spostrzeżenia oraz szczegółowy opis spotkania z rodzicami, z opisem postanowień i planów działania;
- udziela stałego wsparcia dziecku oraz dyskretnie monitoruje jego sytuację w późniejszym okresie;
- monitoruje grupę, by skutki przemocy w domu nie wpływały na obniżenie pozycji poszkodowanego w grupie.

Pielęgniarka przedszkolna (gdy stwierdzone zostaną obrażenia u dziecka)

- dyskretnie, z poszanowaniem praw dziecka ogląda obrażenia;
- udziela pierwszej pomocy przedmedycznej, jeśli sytuacja tego wymaga;
 - zgłasza potrzebę pomocy medycznej (według własnej oceny);
- towarzyszy lub angażuje osoby towarzyszące w razie konieczności odwiezienia dziecka do szpitala;
- zapisuje w karcie zdrowia dziecka rodzaj stwierdzonych obrażeń oraz zakres udzielonej pomocy;
- udziela informacji (szczególnie rodzicom) o ewentualnych konsekwencjach wydarzenia dla zdrowia dziecka;
- przekazuje lekarzom kluczowe informacje o poszkodowanym i sytuacji;
- sporządza notatkę służbową.

Nauczyciel

- przekazuje wychowawcy i psychologowi przedszkolnemu informację o tym, że podejrzewa przemoc w rodzinie dziecka;
- sporządza notatkę służbową;
- monitoruje sytuację dziecka;
- dba o realizację treści z zakresu bezpieczeństwa i profilaktyki w bieżącej pracy pedagogicznej z dziećmi.

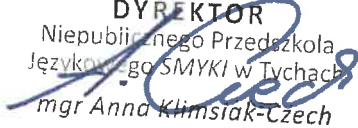
NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE JĘZYKOWE
„SMYKI”
43-100 TYCHY; UL. EDUKACJI 11A

Niepedagogiczny pracownik przedszkola

- jest uważny i wrażliwy na sytuacje dzieci;
- reaguje na objawy przemocy oraz niepokojące zachowania, których może być świadkiem;
- zgłasza obserwowane, niepokojące sygnały dyrekcji przedszkola, psychologowi przedszkolnemu lub wychowawcy.

Procedura wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia i podpisania .

4 maja 2020r.

DYREKTOR
Niepublicznego Przedszkola
Językowego „SMYKI” w Tychach

mgr Anna Klimsiak-Czech

